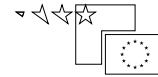
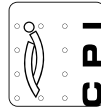

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST, KULTURO IN ŠPORT

Naložba v vašo prihodnost
OPERACIJO DELNO FINANCIRA EVROPSKA UNIJA
Evropski socialni sklad

MOŽNOSTI IZVAJANJA IZOBRAŽEVANJA ZA DEFICITARNE
POKLICE V PODNORMATIVNIH ODDELKIH SREDNJIH
POKLICNIH IN STROKOVNIH ŠOL V SLOVENIJI

Izvedbena priporočila

PRI NASTAJANJU PUBLIKACIJE SO SODELOVALI:

Avtorji: Marija Šibanc, Igor Leban

Metodološka podpora pri pripravi vprašalnika: dr. Jasna Mažgon

Zbrala in uredila: Marija Šibanc

Jezikovni pregled: Mirjam Sterle

Oblikovanje: Kofein

Založnik: Center RS za poklicno izobraževanje

Ljubljana, avgust 2012

Publikacijo Izvedbena priporočila za možnost izvajanja izobraževanja za deficitarne poklice v podnormativnih oddelkih je pripravil Center RS za poklicno izobraževanje v okviru projekta ESS Učinkovita implementacija izobraževalnih programov in zagotavljanje kakovosti 2010-2012, in sicer v sklopu aktivnosti Razvoj izvedbenega kurikula. Pripravo publikacije je omogočilo sofinanciranje Evropskega socialnega sklada Evropske unije in Ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport.

Operacija se izvaja v okviru operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2008–2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja, prednostna usmeritev Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja. Vsebinska gradiva v nobenem primeru ne odražata mnenja Evropske unije.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

377:621(0.034.2)
377:624+69(0.034.2)

ŠIBANC, Marija

Izvedbena priporočila za možnosti izvajanja izobraževanja za deficitarne poklice v podnormativnih oddelkih [Elektronski vir] / avtorji Marija Šibanc, Igor Leban. - El. knjiga. - Ljubljana: Center RS za poklicno izobraževanje, 2012

Način dostopa (URL): <http://www.cpi.si/mediji/publikacije.aspx>

ISBN 978-961-6904-02-5 (pdf)
1. Leban, Igor

262988544

To delo je ponujeno pod licenco Creative Commons:
Priznanje avtorstva – nekomercialno – deljenje pod enakimi pogoji.

KAZALO

1	UVOD	4
2	CILJI PRIPRAVE PRIPOROČIL	4
3	VPIS V KOMBINIRANE ODDELKE V ŠOLSLEM LETU 2011/12	5
3.1	VPIS V PROGRAME SPI NA PODROČJU STROJNIŠTVA	5
3.2	VPIS V PROGRAME SPI NA PODROČJU GRADBENIŠTVA	7
4	KOMBINIRANO IZOBRAŽEVANJE ZA PODROČJE STROJNIŠTVA	8
4.1	ZNAČILNOSTI PROGRAMOV SPI NA PODROČJU STROJNIŠTVA	8
4.2	ANALIZA VPRAŠALNIKOV ZA PODROČJE STROJNIŠTVA	9
4.3	INTERPRETACIJA ODGOVOROV ZA PODROČJE STROJNIŠTVA	17
5	KOMBINIRANO IZOBRAŽEVANJE ZA PODROČJE GRADBENIŠTVA	19
5.1	ZNAČILNOSTI PROGRAMOV SPI NA PODROČJU GRADBENIŠTVA	19
5.2	ANALIZA VPRAŠALNIKOV ZA PODROČJE GRADBENIŠTVA	19
5.3	INTERPRETACIJA ODGOVOROV ZA PODROČJE GRADBENIŠTVA	23
6	PREDLOGI REŠITEV	25
6.1	PREDLOGI REŠITEV NA NACIONALNI RAVNI	25
6.2	PREDLOGI REŠITEV NA LOKALNI/ REGIONALNI RAVNI	25
7	ZAKLJUČEK	27

1 UVOD

Vpis v srednješolske izobraževalne programe na tehniških področjih se v zadnjih letih drastično zmanjšuje. Interes mladih za vpis v poklicno in strokovno izobraževanje upada, na trgu delovne sile pa so vse bolj potrebni kadri s poklicno izobrazbo na področjih naravoslovja in tehnike.

Osnovni namen raziskovanja je preveriti možnosti priprave izvedbenega modela za kombinirano izvajanje programov srednjega poklicnega izobraževanja (v nadaljevanju SPI), programov srednjega strokovnega izobraževanja (v nadaljevanju SSI) ali programov poklicno-tehniškega izobraževanja (v nadaljevanju PTI) in predlagati rešitve za izvedbo ali alternative pri načinu financiranja podnormativnih skupin posameznih izobraževalnih programov v kombiniranih oddelkih.

Za analizo sta bili, skupaj s priporočili za reševanje problematike, poskusno izbrani deficitarni področji srednjega poklicnega izobraževanja strojništva in gradbeništva. Za obe področji oziroma panogi je značilno, da se – kljub nestanovitnemu obdobju recesije in občasnim težavam v gospodarstvu in obrti – na področju zaposlovanja razmerje med ponudbo in povpraševanjem po delovnih mestih še vedno nagiba v korist iskalcev zaposlitve.

Študija poskuša zajeti predloge rešitev za izvajanje izobraževalnih programov znotraj omenjenih področij ter morebitne kombinacije na posameznem nivoju izobraževanja tudi s programi drugih, predvsem tehniških strokovnih področij.

2 CILJI PRIPRAVE PRIPOROČIL

Izvedbena priporočila za možnosti izvajanja izobraževanja v podnormativnih oddelkih so pripravljena z namenom:

- ohraniti izobraževanje za poklice z majhnim vpisom in za poklice, ki se zaradi majhnega vpisa ne bi izvajali,
- zagotoviti trgu dela usposobljen kader za deficitarne poklice,
- omogočiti pridobitev izbrane poklicne usposobitve oziroma izobrazbe vsem zainteresiranim,
- analizirati možnosti izvajanja več izobraževalnih programov posameznega letnika v kombiniranih oddelkih,
- ugotoviti možnosti skupnih izhodišč pri prepletenem načrtovanju izvedbenih kurikulumov za več programov,
- preveriti možnost poenotenja ali skupnega izvajanja splošnoizobraževalnega dela programov – splošnih predmetov,
- preveriti možnost skupnega izvajanja temeljnih strokovnih modulov na področju strojništva/gradbeništva,
- ugotoviti obseg specifičnih poklicnih kompetenc posameznega programa,
- preveriti možnosti delnega izvajanja strokovnih modulov v delovnem procesu,
- omogočiti pridobitev ožjih poklicnih znanj v okviru izbirnih strokovnih modulov in modulov odprtega kurikula ter praktičnega izobraževanja,
- spodbuditi šole k uporabi skupinskih ali individualnih oblik in metod izobraževanja ter strnjenejšega izvajanja pouka.

3 VPIS V KOMBINIRANE ODDELKE V ŠOLSLEM LETU 2011/12

Zaradi slabega zanimanja mladine za poklicno izobraževanje na področjih strojništva in gradbeništva so šole prisiljene izvajati programe SPI v kombiniranih oddelkih in za dijake, ki so vpisani v različne izobraževalne programe, splošni del predmetnikov in pretežni del generičnih kompetenc strokovnih področij izvajati skupaj.

3.1 Vpis v programe SPI na področju strojništva

V strojniške programe se vpisuje zelo majhno število dijakov. Zato so šole, ki te programe izvajajo (izjema je program Avtoserviser), večinoma primorane izvajati pouk v kombiniranih oddelkih.

Podatki o kombinacijah izvajanja in številu dijakov, ki so v šolskem letu 2011/12 po različnih šolah vpisani v posamezne izobraževalne programe, so razvidni iz naslednje preglednice:

Šola	Letnik	Izobraževalni programi v kombiniranem oddelku	Število dijakov
Šolski center Celje Srednja šola za strojništvo, mehatroniko in medije	1.	Klepar - krovec Oblikovalec kovin - orodjar Inštalater strojnih inštalacij	3 6 8
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar Inštalater strojnih inštalacij	14 6
	3.	Oblikovalec kovin - orodjar Klepar - krovec Inštalater strojnih inštalacij	9 2 15
Srednja tehniška in poklicna šola Trbovlje	1.	Inštalater strojnih inštalacij Avtoserviser	13 17
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar Inštalater strojnih inštalacij Avtoserviser	3 9 13
	3.	Inštalater strojnih inštalacij Avtoserviser	7 8
Srednja poklicna in strokovna šola Bežigrad Ljubljana	1.	Avtokaroserist Klepar - krovec Oblikovalec kovin - orodjar	12 7 -
	2.	Avtokaroserist Klepar - krovec	18 3
	3.	Avtokaroserist Klepar - krovec Oblikovalec kovin - orodjar Mehatronik - operater	15 2 9 -
Srednja tehniška šola Koper	2.	Inštalater strojnih inštalacij Avtoserviser	10 16
	3.	Inštalater strojnih inštalacij Avtoserviser Frizer	4 10 17
Šolski center Novo mesto, Strojna šola	1.	Oblikovalec kovin - orodjar Inštalater strojnih inštalacij Mehatronik - operater	- 13 14
	2.	Inštalater strojnih inštalacij Klepar - krovec	17 1
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar Mehatronik - operater	4 11
	2.	Avtoserviser Avtokaroserist	16 10
	3.	Avtoserviser Avtokaroserist	17 10
	3.	Mehatronik - operater Inštalater strojnih inštalacij Oblikovalec kovin - orodjar Klepar - krovec	12 13 - -

Šola	Letnik	Izobraževalni programi v kombiniranem oddelku	Število dijakov
Šolski center Škofja Loka, Strojna šola	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	7
		Inštalater strojnih inštalacij	16
	2.	Avtoserviser	16
		Avtokaroserist	11
	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	16
		Inštalater strojnih inštalacij	11
Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola	1.	Avtoserviser	15
		Avtokaroserist	11
	3.	Avtoserviser	16
Šolski center Krško-Sevnica, Srednja poklicna in strokovna šola Krško	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	9
		Metalurg	5
	Mehatronik - operater	15	
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	8
		Mehatronik - operater	17
	3.	Metalurg	6
Avtoserviser		19	
Tehniški šolski center Nova Gorica	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	11
		Avtoserviser	9
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	9
Šolski center Ptuj, Strojna šola	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	14
		Avtoserviser	14
	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	14
Tehniški šolski center Maribor	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	11
		Mehatronik - operater	11
	2.	Inštalater strojnih inštalacij	8
Šolski center Velenje, Strojna šola	1.	Inštalater strojnih inštalacij	8
		Oblikovalec kovin - orodjar	8
	3.	Inštalater strojnih inštalacij	9
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	15
		Mehatronik - operater	11
	2.	Inštalater strojnih inštalacij	8
Šolski center Slovenke Konjice-Zreče	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	11
		Inštalater strojnih inštalacij	6
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	4
Inštalater strojnih inštalacij		6	
Tehniški šolski center Maribor	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	10
		Inštalater strojnih inštalacij	7
	2.	Mehatronik - operater	7
Šolski center Velenje, Strojna šola	1.	Mehatronik - operater	7
		Inštalater strojnih inštalacij	7
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	-
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	2.	Mehatronik - operater	15
		Oblikovalec kovin - orodjar	3
	3.	Izdelovalec kovinskih konstrukcij	17
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	3.	Mehatronik - operater	9
		Avtokaroserist	13
	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	3
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Inštalater strojnih inštalacij	6
		Mehatronik - operater	6
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	7
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	7
		Mehatronik - operater	20
	2.	Avtoserviser	16
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Elektrikar	12
		Inštalater strojnih inštalacij	1
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	10
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	2.	Mehatronik - operater	15
		Avtoserviser	12
	3.	Elektrikar	12
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	4
		Mehatronik - operater	22
	3.	-	-
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Inštalater strojnih inštalacij	0
		Inštalater strojnih inštalacij	11
	2.	Mizar	18
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	3.	-	-
		-	-
	3.	-	-

Šola	Letnik	Izobraževalni programi v kombiniranem oddelku	Število dijakov
Šolski center Škofja Loka, Strojna šola	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	7
		Inštalater strojnih inštalacij	16
	2.	Avtoserviser	16
		Avtokaroserist	11
	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	16
		Inštalater strojnih inštalacij	11
Šolski center Ravne na Koroškem, Srednja šola	1.	Avtoserviser	15
		Avtokaroserist	11
	3.	Avtoserviser	16
Šolski center Krško-Sevnica, Srednja poklicna in strokovna šola Krško	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	9
		Metalurg	5
	Mehatronik - operater	15	
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	8
		Mehatronik - operater	17
	3.	Metalurg	6
Avtoserviser		19	
Tehniški šolski center Nova Gorica	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	11
		Avtoserviser	9
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	9
Šolski center Ptuj, Strojna šola	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	14
		Avtoserviser	14
	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	14
Tehniški šolski center Maribor	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	11
		Mehatronik - operater	11
	2.	Inštalater strojnih inštalacij	8
Šolski center Velenje, Strojna šola	1.	Inštalater strojnih inštalacij	8
		Oblikovalec kovin - orodjar	8
	3.	Inštalater strojnih inštalacij	9
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	15
		Mehatronik - operater	11
	2.	Inštalater strojnih inštalacij	8
Šolski center Slovenke Konjice-Zreče	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	11
		Inštalater strojnih inštalacij	6
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	4
Inštalater strojnih inštalacij		6	
Tehniški šolski center Maribor	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	10
		Inštalater strojnih inštalacij	7
	2.	Mehatronik - operater	7
Šolski center Velenje, Strojna šola	1.	Mehatronik - operater	7
		Inštalater strojnih inštalacij	7
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	-
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	2.	Mehatronik - operater	15
		Oblikovalec kovin - orodjar	3
	3.	Izdelovalec kovinskih konstrukcij	17
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	3.	Mehatronik - operater	9
		Avtokaroserist	13
	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	3
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Inštalater strojnih inštalacij	6
		Mehatronik - operater	6
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	7
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Oblikovalec kovin - orodjar	7
		Mehatronik - operater	20
	2.	Avtoserviser	16
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Elektrikar	12
		Inštalater strojnih inštalacij	1
	2.	Oblikovalec kovin - orodjar	10
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	2.	Mehatronik - operater	15
		Avtoserviser	12
	3.	Elektrikar	12
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	3.	Oblikovalec kovin - orodjar	4
		Mehatronik - operater	22
	3.	-	-
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	1.	Inštalater strojnih inštalacij	0
		Inštalater strojnih inštalacij	11
	2.	Mizar	18
Srednja poklicna in tehniška šola Murska Sobota	3.	-	-
		-	-
	3.	-	-

3.2 Vpis v programe SPI na področju gradbeništva

Tudi na področju gradbeništva zaradi majhnega števila vpisanih dijakov v izobraževalne programe gradbeništva šole izvajajo izobraževanje v kombiniranih oddelkih.

Podatki o kombinacijah izvajanja in številu dijakov, ki so v šolskem letu 2011/12 po različnih šolah vpisani v posamezne izobraževalne programe, so razvidni iz naslednje preglednice:

Šola	Letnik	Izobraževalni programi v kombiniranem oddelku	Število dijakov
ŠC Celje Srednja šola za gradbeništvo in varovanje okolja	1.	Izvajalec suhomontažne gradnje	5
		Pečar - polagalec keramičnih oblog	16
		Tesar	6
	2.	Izvajalec suhomontažne gradnje	2
		Pečar - polagalec keramičnih oblog	12
		Zidar	13
	3.	Pečar – keramik	16
		Tesar	6
		Zidar	8
ESIC Kranj Gradbeno-storitvena šola	1.	-	
	2.	Izvajalec suhomontažne gradnje	1
		Slikopleskar – črkoslikar	12
		Frizer	15
	3.	Izvajalec suhomontažne gradnje	1
		Slikopleskar – črkoslikar	12
Tesar Zidar		1 4	
SGGEŠ Ljubljana	1.	Kamnosek	4
		Upravljalca težke gradbene mehanizacije	8
	2.	Kamnosek	6
		Tesar	5
		Zidar	7
	3.	Kamnosek	4
Pečar – keramik		11	
Tesar Zidar		4 10	

Šola	Letnik	Izobraževalni programi v kombiniranem oddelku	Število dijakov
SGŠG Maribor	1.	Dimnikar	3
		Pečar - polagalec keramičnih oblog	12
		Zidar	4
	2.	Izvajalec suhomontažne gradnje	6
		Slikopleskar - črkoslikar	14
	3.	Dimnikar	1
		Pečar - polagalec keramičnih oblog	14
		Tesar Zidar	4 2
	4.	Dimnikar	3
		Slikopleskar - črkoslikar	18
5.		Izvajalec suhomontažne gradnje	2
	Pečar – keramik	11	
	Tesar Zidar	4 7	
ŠC Novo mesto Srednja gradbena in lesarska šola	1.	-	
	2.	Pečar - polagalec keramičnih oblog	2
		Zidar	5
3.	-		

4 KOMBINIRANO IZOBRAŽEVANJE ZA PODROČJE STROJNIŠTVA

V kombiniranih oddelkih je možno združevanje različnih programov in izvajanje skupnih predmetov in modulov za naslednje izobraževalne programe SPI strojništva: Avtoserviser, Avtokaroserist, Inštalater strojnih inštalacij, Izdelovalec kovinskih konstrukcij, Klepar - krovec, Oblikovalec kovin - orodjar ter delno tudi za programa Mehatronik - operater in Metalurg.

4.1 Značilnosti programov SPI na področju strojništva

Izobraževalni programi na področju strojništva so zasnovani tako, da omogočajo načrtovanje skupne izvedbe splošnih kompetenc in generičnih kompetenc področja s pridihom poklica, kar prepustimo avtonomni pripravi učitelja. Tako je mogoče pripraviti primerljive izvedbene kurikule za posamezen izobraževalni program, ki se v izvedbenih predmetnikih delno prekrivajo. Specifični del izobraževalnih programov je zaradi zagotavljanja poklicne usposobitve treba izvajati ločeno.

- Splošnoizobraževalni del predmetnika (A) je skupen za vse izobraževalne programe v obsegu 1051 ur oziroma 54 KT, kar je 27,8 % obsega posameznega programa.
- Skupaj se lahko izvajajo interesne dejavnosti v obsegu 160 ur oziroma 7 KT, kar je 4,2 % obsega osnovnega programa.
- Generične kompetence strojništva so skupne več programom pri temeljnih strokovnih modulih:
 - → Tehniško komuniciranje 99 ur, 4 KT;
 - → Materiali in obdelave v poklicu 66 ur, 3 KT;
 - → Elementi konstrukcij 66 ur, 3 KT;
 - → Organizacija in poslovanje 66 ur, 3 KT.

Skupno je to 297 ur (od 3778 do 3796 ur) oziroma 13 KT, kar je povprečno 7,8 % obsega osnovnega programa.

Podatki kažejo, da je torej mogoče skupno izvajati 1504 ure, kar je 39,8 % obsega osnovnega programa.

Popolnoma samostojno skoraj brez stroškov šole se izvaja praktično usposabljanje z delom (v nadaljevanju PUD) v obsegu 912 ur oziroma 37–40 KT, kar je 24 % obsega osnovnega programa (za organizatorja PUD je določen normativ ne glede na število dijakov posameznega programa).

Neodvisno od vrste programa se skupaj ali samostojno brez dodatnih stroškov za delitve v skupine zaradi normativa ali različnih programov v kombiniranem oddelku torej izvaja 64 % izobraževalnega programa. Znotraj preostalih 36 % izobraževalnega programa imajo šole na voljo delitve v skupine v skladu z normativi (za 200 ur vaj na dve skupini in za 660 ur praktičnega izobraževanja v šoli cca dodatnih vsaj 660 ali celo 1320 ur za delitev v dve/tri skupine – normativ do 10 dijakov v skupini), ki jih delno lahko izkoristijo tudi za delitve na posamezne izobraževalne programe v kombiniranem oddelku.

V strokovnoteoretičnem delu predmetnika (B) in delu odprtega kurikula programov so teoretično možne še različne kombinacije. Nekaterih se šole poslužujejo zaradi racionalizacije izvajanja in znižanja stroškov izobraževanja.

Določene kompetence strokovnih modulov, strokovni moduli v celoti ali moduli odprtega kurikula se lahko izvajajo skupno oziroma kombinirano za dijake iz različnih programov.

Če šola nima ustreznih pogojev za izvedbo strokovnih modulov, se za razvijanje poklicnih kompetenc lahko dogovori z delodajalci oziroma sklene ustrezno pogodbo v skladu z zakonom. Praktično izobraževanje se lahko izvaja v delovnem procesu, če je tako določeno z učno pogodbo, kar omogoča skupaj do 53 tednov praktičnega izobraževanja v delovnem procesu.

Specifični del programa, ki bi se moral izvajati ločeno, je za večino sorodnih programov SPI strojništva po obsegu enak (do 1376 ur od 3796 ur, kar je 36 % osnovnega programa). Dodatek pri financiranju ob zagotovljenih vseh ostalih pogojih bi bil lahko različen glede na stopnjo sorodnosti programov, ki se izvajajo v kombiniranih oddelkih, pri čemer je treba upoštevati tudi število dijakov posameznih skupin in število vseh dijakov v kombiniranem oddelku. Ena od možnih rešitev je uvedba fleksibilnih korekcijskih faktorjev.

4.2 Analiza vprašalnikov za področje strojništva

Da bi bila naša analiza čim bolj verodostojna, smo zaprosili šole za izpolnitev anketnega vprašalnika (glej prilogo). Anketa je zajela šole, ki izobražujejo mladino za poklice v strojništvu. To poteka trenutno na 14 srednjih šolah, ki se nahajajo v Ljubljani, Mariboru, na Ptujju, v Celju, Škofji Loki, Novem mestu, Krškem, Murski Soboti, Velenju, na Ravnah na Koroškem, v Zrečah, Trbovljah, Kopru, Novi Gorici in Lendavi. Te šole so večinoma regijske, zato poskušajo zagotoviti strojniške kadre v svoji regiji. Organizirane so kot samostojne šole ali kot šole v sklopu šolskih centrov. Nobena od navedenih šol ne izvaja vseh devet programov srednjega poklicnega izobraževanja, ampak le nekatere od njih, kombinacije pa so seveda različne. Nekoliko specifična je Dvojezična srednja šola Lendava, ki izvaja prilagojene izobraževalne programe za dvojezično področje, zato je iz proučevanja možnosti kombiniranega izvajanja osnovnih izobraževalnih programov srednjega poklicnega izobraževanja izvzeta.

V nadaljevanju predstavljamo ugotovitve, ki smo jih oblikovali na podlagi analize vprašalnikov. Za odgovore smo zaprosili 14 strojnih šol, ankete jih je izpolnilo 12.

V prvem delu je predstavljen pogled šol na problematiko izobraževanja za poklice v strojništvu s širšega zornega kota ter videnje drugih akterjev, ki so soudeleženi pri tem procesu.

Na vprašanje o oceni potreb po strojniških poklicih na trgu dela v svojem regionalnem okolju so odgovorili večinoma za vse poklice grupirani v izkazane

očitne potrebe po zaposlovanju in veliko zanimanje delodajalcev za navedene poklice. Očitno zanimanje delodajalcev so šole zaznale predvsem pri poklicih oblikovalec kovin - orodjar (na 8 šolah), izdelovalec kovinskih konstrukcij (na 4 šolah) in v avtoservisni dejavnosti za poklica avtoserviser (na 5 šolah) ter avtokaroserist (na 4 šolah), nekoliko manjše za kleparje - krovce in mehatronike - operaterje. Potrebe po zaposlovanju ocenjujejo kot zelo velike pri poklicih inštalater strojnih inštalacij (na 8 šolah), v avtoservisni dejavnosti za poklica avtoserviser (na 5 šolah) in avtokaroserist (na 5 šolah), za poklic izdelovalec kovinskih konstrukcij ter mehatronik - operater (na 4 šolah) in za poklica oblikovalec kovin - orodjar ter klepar - krovec (na 3 šolah). Za poklic metalurg je le v dveh regijah izkazano veliko zanimanje delodajalcev, v ostalih regijah pa za ta poklic ne navajajo izkazanih potreb.

Šole pretežno ocenjujejo, da so možnosti za zaposlovanje za navedene poklice stalne, najbolj za inštalaterje strojnih inštalacij (na 9 šolah), avtoserviserje (na 7 šolah), oblikovalce kovin - orodjarje ter kleparje - krovce (na 6 šolah), izdelovalce kovinskih konstrukcij, mehatronike - operaterje ter avtokaroseriste (na 5 šolah) in metalurge (na 4 šolah). Naraščanje možnosti za zaposlitve so izpostavili najbolj pri avtokaroseristu (na 5 šolah), v nekoliko manjšem deležu navajajo možnost rasti pri oblikovalcu kovin - orodjarju in mehatroniku - operaterju (na 4 šolah), pri izdelovalcu kovinskih konstrukcij in avtoserviserju (na 3 šolah), inštalaterju strojnih inštalacij (na 2 šolah) ter kleparju - krovcu in metalurgu (na 1 šoli). Da možnosti zaposlitve ne naraščajo, je izraženo za skoraj vse poklice zelo redko (povprečno na 1 šoli) razen za poklic metalurg (na 4 šolah).

Na vprašanje, kakšna je situacija pri delodajalcih za deficitarne poklicne na področju strojništva, je večina šol (za izobraževalne programe, ki jih razpisujejo) odgovorila, da delodajalci razpisujejo dovolj učnih mest za praktično usposabljanje z delom, predvsem za inštalaterje strojnih inštalacij, izdelovalce kovinskih konstrukcij, oblikovalce kovin - orodjarje, avtokaroseriste in avtoserviserje, nekoliko manj šol potrjuje dovolj učnih mest za mehatronike - operaterje in metalurge. Za nekatere poklice je značilno, da je manj učnih mest na voljo le v nekaterih regijah. Delodajalci

razpisujejo kadrovske štipendije pretežno za poklica oblikovalec kovin - orodjar in avtoserviser, za ostale poklice pa ena do največ tri šole navajajo, da delodajalci razpisujejo kadrovske štipendije. Delodajalci povprašujejo po že izšolanih kadrih za večino poklicev na več kot polovici vprašanih šol, največ po inštalaterjih strojnih inštalacij, oblikovalci kovin - orodjarjih in avtoserviserjih, manj zaznana je povpraševanje za poklica klepar - krovec in metalurg.

Šole na vprašanje, ali po njihovem mnenju zbornice aktivno promovirajo deficitarne poklice v lokalnem okolju, odgovarjajo večinoma pritrdilno le za poklic avtoserviser, za ostale poklice je porazdelitev odgovorov »da«, »delno« in »ne« dokaj enakomerna, nekoliko bolj se nagiba k odgovoru »ne« za poklica izdelovalec kovinskih konstrukcij in avtokaroserist, izrazita nagnjenost k odgovoru »ne« pa se je pokazala pri mehatroniku - operaterju in metalurgu. To kaže, da bo treba okrepiti promocijo poklicev predvsem za deficitarne poklice.

Šole pretežno niso seznanjene s tem, da morejo koristiti evropska sredstva za spodbujanje izobraževanja. Če so odgovori pritrdilni, navajajo, da to možnost lahko koristijo le podjetja.

Večinoma so šole morale pri vpisu v šolskem letu 2011/2012 preusmerjati dijake (na 8 od 12 šolah, kar je 67 % vprašanih šol), ker jim ministrstvo ni dovolilo vpisati posamičnih dijakov v nekatere izobraževalne programe.

Primeri posameznih šol, kjer so preusmerjali dijake, so naslednji:

- enega kandidata, ki se je želel vpisati v program Oblikovalec kovin - orodjar, so preusmerili v program Inštalater strojnih inštalacij;
- enega kandidata, ki se je želel vpisati v program Računalnikar, so preusmerili v program Inštalater strojnih inštalacij;
- tri kandidate, ki so se želeli vpisati v program Oblikovalec kovin - orodjar, so preusmerili, in sicer se je eden vpisal v program Oblikovalec kovin - orodjar na oddaljeni šoli v Ljubljani, drugi se je vpisal v program Avtoserviser in tretji v program Mehatronik - operater;
- tri kandidate, ki so se želeli vpisati v program Računalnikar, so preusmeril v program Elektrikar;

- enega kandidata, ki se je želel vpisati v program Klepar - krovec, so preusmerili v program Avtokaroserist, dva kandidata, ki sta se želela vpisati v program Izdelovalec kovinskih konstrukcij, so preusmerili enega v program Inštalater strojnih inštalacij in drugega v program Oblikovalec kovin - orodjarja;
- kandidate za program Inštalater strojnih inštalacij so morali preusmeriti v programe Oblikovalec kovin - orodjar, Mehatronik - operater in Avtoserviser;
- kandidate za program Avtoserviser so preusmerjali v program Mehatronik - operater;
- enega kandidata, ki se je želel vpisati v program Izdelovalec kovinskih konstrukcij, so preusmerili v program Inštalater strojnih inštalacij, dva kandidata, ki sta se želela vpisati v program Oblikovalec kovin - orodjar, so preusmerili enega v program Inštalater strojnih inštalacij in drugega v program Strojni tehnik; za program Metalurg ni bilo prijav.

Šole so mnenja, da preprečevanje možnosti vpisa v tiste izobraževalne programe, za katere je prijavljenih manj kot 5 kandidatov v prvem prijavnem roku, ni dobro, saj to vodi k izumrtju izobraževanja za nekatere poklice v strojništvu in onemogoča vsakršno, v nekaterih regijah tudi minimalno zadovoljevanje potreb lokalnega gospodarstva po strojniških kadrih. Primeri odgovorov šol:

- odločitev je potrebno prepustiti šoli;
- omejitev ni potrebna (izobraževalni programi strojništva omogočajo kombinacije z drugimi programi (splošnoizobraževalni predmeti, izbirnost; specializirana znanja je mogoče doseči z individualiziranim načrtom in v sodelovanju s partnerji v gospodarstvu);
- potencialnim kandidatom bi morali omogočiti šolanje za izbrani deficitarni poklic;
- pred očmi staršev smo neresni; šola naj se sama odloči, ali bo finančno lahko izvedla program z majhnim vpisom; ministrstvo naj vzpostavi mrežo šol ali pa naj neha preprečevati možnost vpisa;
- za redke poklice mora država omogočiti izobraževanje skupaj z zbornicami – OZS, GZS in poskrbeti za dodatno financiranje;
- preusmerjanje dijakov pomeni trajno izgubo dobrega kadra (dijaku, ki se je želel vpisati v pro-

gram Izdelovalec kovinskih konstrukcij, so starši doma opremili manjšo delavnico, nato pa se ni mogel vpisati v zeleni program);

- kandidatom je potrebno zagotoviti izobraževanje za zeleni poklic, kar bi pomenilo tudi doseganje boljšega učnega uspeha; družba namreč potrebuje kader, ki ga na trgu delovne sile ni;
- s pripravo osebnega izobraževalnega načrta za posameznega kandidata bi lahko normalno prideljali dijake do zelenega poklica;
- izraženo nestrinjanje s preprečevanjem možnosti vpisa;
- kljub organizacijskim težavam je možna kvalitetna izvedba, saj ima šola izkušnje; izraženo nestrinjanje z administrativno prepovedjo; preprečen vpis lahko povzroči izumrtje poklicev; zanimanje mladih je sicer siromašno, vendar v gospodarstvu očitno;
- če ne omogočamo vpisa v kraju oziroma regiji, imamo primanjkljaj kadra v določenih poklicih; dijaki ne gredo v drugo regijo za poklicem, ampak izberejo drug izobraževalni program, četudi jih ne veseli v tolikšni meri;
- izgubljam redke poklice v Sloveniji (smiselno bi bilo vpisovati tudi pod 5 dijakov v posamičen izobraževalni program).

V nadaljevanju so se vprašanja v anketi bolj navezovala na izvajanje več izobraževalnih programov v kombiniranih oddelkih.

Spodnja preglednica prikazuje porazdelitev odgovorov na vprašanje, kako šole izvedejo povezavo izvedbenih predmetnikov različnih izobraževalnih programov, ko pripravljajo urnik za kombinirani oddelek.

Programske enote	Skupno izvajanje v celoti	Pretežno skupno izvajanje	Delno skupno izvajanje	Popolnoma ločeno izvajanje
Splošnoizobraževalni predmeti	11	1		
Obvezni strokovni moduli	2	3	5	4
Izbirni strokovni moduli			6	7
Moduli odprtega kurikula		3	9	1
Projektne dnevi/tedni	4	3	5	1
Interesne dejavnosti	10	2		
Praktično usposabljanje z delom	5	1		5

Anketa je pokazala, da nekatere šole vodijo posebne dokumente o prilagojenih oblikah skupnega izvajanja/združevanja v okviru dokumentacije o izvedbenem kurikulu posameznih izobraževalnih programov. Šole navajajo, da so prilagojene oblike razvidne iz letnega delovnega načrta šole, grobih izvedbenih kurikulov in letnih priprav učiteljev (predvsem možnosti izvajanja skupnih strokovnih modulov delno ali v celoti). Poleg tega opozarjajo, da so ta prilagajanja za kombinirane oddelke zelo zapletena. Na eni od šol so sprejeli sklep kolegija in programskega učiteljskega zbora o zmanjšanju števila ur na 2/3 in združevanju glede na izbirnost pri programih Avtokaroserist, Inštalater strojnih inštalacij in Izdelovalec kovinskih konstrukcij. Na drugi šoli navajajo usklajenost s socialnimi partnerji.

Na vprašanje, ali delodajalci aktivno sodelujejo pri reševanju problematike in načrtovanju izvedbenega kurikula, je polovica šol odgovorila z »da«, polovica pa z »ne«. Sodelovanje med šolo in delodajalci poteka predvsem na področju praktičnega usposabljanja z delom (zlasti za dijake, ki imajo povečan obseg PUD-a) in pri pripravi izvedbenega kurikula ali določanju modulov odprtega kurikula. Sodelujejo na skupnih sestankih, z anketami in vprašalniki ali razgovori preko organizatorjev praktičnega izobraževanja. Ena od šol ima organiziran strokovni sosvet. Nekatere šole opozarjajo, da se delodajalci slabo odzivajo na ponujeno sodelovanje, ne želijo aktivne vloge pri načrtovanju kurikula ali nimajo časa. Na eni od šol delodajalcev ne vključujejo, ker delodajalci ne izražajo potrebe po sodelovanju.

Polovica šol meni, da je strnjeno (paketno) izvajanje programskih enot lahko učinkovito kot način izvajanja pouka v kombiniranih oddelkih in takšen način tudi uporabljajo. Je pa to pretežno vezano na posamične izobraževalne programe in posamične programske enote (največ PUD), preostali del izobraževalnih programov pa izvajajo po klasični razporeditvi z določenim številom ur na teden. Nekateri uporabljajo takšen način le v pilotnih oddelkih, pretežno pa se poslužujejo delno strnjenih izvedb tako, da razporedijo strokovne module v izvajanje le prvo ali drugo polovico šolskega leta (cca 16 tednov) in razporedijo praktični pouk za več strokovnih modulov skupaj na izbrani dan v tednu. Ena od šol izraža mnenje, da so poskusili že vse možnosti in ni enoznačnega odgovo-

ra, saj na načrtovanje izvedbe vpliva število dijakov, velikost šole, prostorske možnosti, prepletenost in prekrivanje obveznosti učiteljev ipd.

Skeptičnost do take rešitve je izražena s pomislekom, da strnjena oblika izvajanja pomeni preveč organizacijskih težav, med katerimi najbolj izpostavljajo neenakomerno obremenitev učiteljev in bojazen, da bi se porušil sistem medpredmetnega povezovanja. Prisoten je tudi pomislek, da pri takšnem načinu pouka kompetence dijakov ne bi bile skladne s pričakovanimi rezultati. Kar nekaj šol razmišlja o smiselnosti takšnega izvajanja pouka.

Na vprašanje, ali šole za posamične dijake v izobraževalnih programih izvajajo katere od programskih enot (v celoti ali delno) pri delodajalcih (kot povečanje praktičnega usposabljanja z delom), je 50 % šol odgovorilo z »da«, 17 % z »delno«, preostale so odgovorile z »ne«. Podrobneje je sodelovanje opisalo 7 šol, odgovori so bili sledeči:

- Za inštalaterje strojnih inštalacij sodelujejo pri izvedbi izobraževanja v drugem letniku zaradi pomanjkljive opremljenosti šolskih delavnic.
- Za tretje letnike programa Izdelovalec kovinskih konstrukcij izvajajo pri delodajalcih strokovno teorijo in prakso, ker je malo dijakov, in sicer: strokovni modul Varjenje v zaščiti plinov v obsegu 26 ur teorije in 128 ur prakse, poleg tega izvajajo pri delodajalcih tudi modul odprtega kurikula, ki je že del priprave na zaključni izpit: Priprava in izdelava kovinskih konstrukcij v obsegu 180 ur z dodatkom praktičnega izobraževanja za dijake s sklenjeno individualno učno pogodbo.
- Za program Klepar - krovec se za vse dijake z individualno učno pogodbo izvaja strokovno izobraževanje v obsegu 224 ur v tretjem letniku in 140 ur v drugem letniku pri delodajalcih.
- Strokovni modul karoserija v programu Avtoserviser se izvaja pri delodajalcih, za oblikovalce kovin - orodjarje izvajajo 33 ur v celoti na PUD; za avtoservisne tehnike izvajajo strokovni modul Popravila in vzdrževanje karoserij v obsegu 35 ur pri delodajalcih.
- Sodelovanje pri izvajanju programa Metalurg v vseh treh letnikih (maksimalno 20 %).
- Praktični pouk kot del strokovnih modulov se izvaja pri delodajalcih, in sicer za oblikovalce kovin

- orodjarje v drugem in tretjem letniku (po 3 dijakih) ter izdelovalce kovinskih konstrukcij v tretjem letniku (3 dijaki).

- Za program Avtoserviser se pri delodajalcih izvajajo strokovni moduli Električni sistemi, Podvozje, Pogonski motorji in Diagnostika ter moduli odprtega kurikula Strojni elementi in Motorno vozilo v obsegu 416 ur v drugem letniku.

Načrtovanje in usklajevanje izvajanja izobraževalnega programa z delodajalci poteka pretežno preko organizatorja praktičnega izobraževanja iz šole, znanje pa ocenjujejo učitelji praktičnega pouka ali organizatorji praktičnega izobraževanja skupaj z mentorji. Delodajalci želijo dobiti od šole natančna navodila glede vsebine in vrednotenja programskih enot izobraževalnega programa, ki ga izvajajo. Na vprašanje, kako izvajanje načrtujejo z delodajalci, so odgovorili:

- Za posamezni strokovni modul zadolžen učitelj spremlja izvajanje dela modula pri delodajalcu - informira delodajalca s cilji in z ocenjevanjem, usmerja dijaka in delodajalca z ocenjevalnimi listi, opozarja na čas in vsebino ocenjevanja.
- Sodelovanje z anketami, vprašalniki za odprti kurikulum, posredovanje spremljajoče dokumentacije za praktično usposabljanje z delom (PUD).
- Skupni sestanki, obiski delodajalcev, ankete, prisotnost delodajalcev na zaključnih izpiti.
- Organizator praktičnega izobraževanja ima za vsak poklic vprašalnik in dogovorjeno preverjanje.
- Delodajalcu pisno predložijo vsebine za posamezen letnik oz. izobraževalni program.
- Kurikul načrtuje šola, delodajalci povejo svoje predloge in pripombe, nato uskladijo vsebine; spremljanje dijakov na PUD izvajajo delodajalci in šola; izvajanje kurikula (PUD) prevzamejo delodajalci, vrednotenje in ocenjevanje pa delodajalci opravijo skupaj s šolo.
- Učitelj, ki je zadolžen za PUD, spremlja dijake, skrbi za vrednotenje in ocenjevanje na podlagi ur, poročil, tem in mnenj mentorjev v podjetju.
- Na podlagi izdelanih protokolov (sestavili so jih učitelji skupaj z delodajalci).
- Šola pripravi predlog, ki ga delodajalci potrdijo ali predlagajo dopolnitve.
- Delodajalcem posredujejo izvedbeni kurikul in se

dogovorijo o obsegu znanja in veščin, ki naj bi jih dijaki osvojili na PUD; učitelj praktičnega pouka dijake obišče večkrat in se z mentorji dogovori o izvajanju, ocenjevanju, posebnostih.

- Izvedbeno je rešitev, da je praktični pouk iz strokovnih modulov strnjen v en dan na urniku, ko je del dijakov pri delodajalcih (prilagoditev zahtevam delodajalcev), ostali pa imajo praktični pouk v šoli.
- → Od delodajalca ne zahtevajo enakega vrstnega reda obravnave kot v šoli, zahtevajo le doseganje vseh spretnosti.
- → Za spremljanje sta zadolžena mentor in organizator praktičnega izobraževanja; za vrednotenje znanja mentor, za ocenjevanje pa skupaj mentor in organizator praktičnega izobraževanja.

Nobena šola ne rešuje problematike kombiniranega izvajanja s projektnimi dnevi oziroma tedni. Odgovor »delno« je označilo 25 % šol, preostalih 75 % pa je odgovorilo z »ne«. Tiste, ki problematiko rešujejo delno s projektnimi dnevi oziroma tedni, navajajo, da združijo, kar se da, in tako lažje finančno izvedejo pouk v ločenih skupinah; to pomeni, da izvajajo projektne tedne sočasno za vse programe v istem letniku ali da dijaki različnih programov v zaključnem letniku v projektnem tednu rešujejo naloge s svojega poklicnega področja, pri čemer ima prednost konkretna naloga s poklicnega področja.

V okviru interesnih dejavnosti rešuje problematiko kombiniranega izvajanja izobraževalnih programov samo 17 % šol, v enakem deležu so označili tudi odgovor »delno« – predvsem zaradi prilagoditev programov strokovnih ekskurzij. 67 % šol ne rešuje te problematike znotraj interesnih dejavnosti.

58 % šol je mnenja, da delitve v skupine v skladu z normativi omogočajo ločeno razvijanje specifičnih poklicnih kompetenc po posameznem izobraževalnem programu v kombiniranem oddelku, 42 % šol pa ni tega mnenja. Rešitve šol, ki menijo, da delitve ne omogočajo ločenega razvijanja specifičnih kompetenc, so naslednje:

- Omogočijo individualizacijo za doseganje specifičnih kompetenc poklica; poudarek na praktičnem pouku v šoli in PUD-u pri delodajalcih.

- Če nimajo sodobne opreme, se dogovorijo z obrtniki in del prakse izvedejo pri njih.
- Prilagojeno izvajanje kurikula skupaj z delodajalci: združevanje s sorodnimi izobraževalnimi programi, pri čemer se posamezni sklopi modulov izvajajo z ustrezno diferenciacijo (celo programi SPI skupaj z NPI); prilagajanje tudi števila kontaktnih ur glede na velikost skupine.
- Povežejo se z delodajalci in jih vključijo v izvajanje.
- Sodelovanje z gospodarstvom.
- Ni mogoče oblikovati normativno ločene skupine, tako da rešujejo le z vsebinsko diferenciacijo in individualnim pristopom.

33 % anketiranih šol za skupno izvajanje predmetov/modulov načrtuje diferenciacijo glede na specifične poklicne kompetence (npr. pri skupnem pouku slovenščine, matematike ali naravoslovja), preostalih 67 % šol pa te diferenciacije ne načrtuje in ne izbira različnih tem/aktivnosti za skupine posameznih izobraževalnih programov v kombiniranem oddelku (med razlogi je izpostavljeno, da so vsebine splošno-izobraževalnih predmetov oblikovane tako, da so sorodne (oziroma pogosto enake) za vse izobraževalne programe in morajo vsi dijaki SPI zadostiti enakim minimalnim standardom znanj).

Na vprašanje, kako izvajajo diferenciacijo in v kolikšnem deležu, odgovarjajo:

- Prilagajanje pouka, različne teme in aktivnosti v obsegu do 20 %.
- Učne vsebine s primeri za različne poklice pri slovenščini, tujem jeziku in strokovnih modulih (predstavitve seminarskih ali projektnih nalog), izvedba projektnih tednov, interesnih dejavnosti (strokovnih ekskurzij).
- Učitelji znajo skupinam v razredu podati specifikke.
- Obravnava specifičnih tem v manjšem deležu, reševanje specifičnih problemov in samostojno delo dijakov.
- Pri tujem jeziku izbirajo različne teme glede na poklice (obseg do 1/3).
- Načrtovanje in izvajanje je komplicirano; uvajanje dodatne diferenciacije pri sedanjem številu dijakov 26–30 in sedanjem številu ur je preveč za

učitelja. Ne vejo, kaj bi s tem dosegli, če bi sploh kaj; možnost vidijo le, če bi bila na voljo učna gradiva, ki bi to omogočala.

Na vprašanje, ali pouk v kombiniranih oddelkih izvaja več učiteljev hkrati, je 33 % šol odgovorilo z »da«, preostalih 67 % z »ne«. Odgovori na vprašanje, kako izvajajo timsko poučevanje ali kakšni so razlogi, da ga ne uporabljajo, pa so bili naslednji:

- Več učiteljev sodeluje hkrati pri projektnem tednu.
- Pri programu Avtoserviser do 10 %, delno tudi pri programu Inštalater strojnih inštalacij.
- Več učiteljev hkrati sodeluje občasno, redko: 1–2-krat letno pri vsaki programski enoti (medpredmetno povezovanje, učne situacije).
- Le v projektih tednih in pri interesnih dejavnostih; pri klasičnem pouku ne, raje na šoli poskrbijo za interdisciplinarno usposobljene učitelje.
- Že tako imajo podnormativne oddelke, s tem bi še oslabili finančni položaj.
- Financiranje tega ne omogoča.
- Pri izbirnih modulih se dijaki odločajo, v katere kombinacije vsebin se bodo vključevali (delež do 10 % ur).
- Pilotno so poskusili več kombinacij, obdržali so integracijo osnov strokovne nemščine; glavni razlog, da takšnega izvajanja ne prakticirajo pogosteje, je cena.
- Kombinacije teorije in prakse pri strokovnih modulih s strokovno terminologijo v tujem jeziku (v sklopu odprtega kurikula) – le manjši delež ur, vendar so dobri rezultati.
- Ure za timsko poučevanje so normirane glede števila dijakov, zato tovrstno povezovanje izkoristi le pri projektih tednih.
- Zaradi malo dijakov in zaposlenih se te oblike pouka ne poslužujejo.

Tretjina oziroma 33 % šol, ki izvajajo programe v kombiniranih oddelkih, omogoča dijakom izbirnost znotraj izbirnih modulov programa (izvedbenega predmetnika). Šole z majhnim številom dijakov v oddelkih ne morejo oblikovati skupin, zato izbirne module, ki jih ponudijo, v veliki meri izbere kar šola in izbirnosti dijakom ne omogočajo (67 % vprašanih šol). Kako šole omogočajo izbirnost ali zakaj je ne omogočajo, je zbrano v naslednjih odgovorih:

- Omogočena izbirnost je odvisna od števila dijakov (pri številu do 10 je lahko le ena skupina glede na razpoložljivo financiranje).
- Izbirnost omogočajo za vse izbirne predmete, ki jih je izbrala šola v sodelovanju s partnerji iz gospodarstva.
- Dogovoriti se skušajo z dijaki in jim svetujejo izbiro glede na potrebe v regiji.
- Omogočajo izbirnost dijakom v okviru skupin; izbirne module izvajajo za skupine; izbirnost ni omogočena za tiste strokovne module, za katere nimajo tehničnih možnosti za izobraževanje.
- Ne, zaradi organizacijskih težav.
- Ne, zaradi financiranja. Omogočijo izbirnost tako, da izvajajo tisti modul, ki ga izbere večina dijakov.
- Ne, zaradi prevelike razdrobljenosti strokovnih modulov; težavno je financiranje 1 učitelja/1 dijaka.
- Ne zmoremo finančno.
- Ne, ker so številčno premajhne skupine – izbirnost bi pomenila dodatno razdrobljenost in organizacijske ter izvedbene težave (rešujejo z razgovori z dijaki, s svetovanjem in z usmerjanjem).
- Ne, zaradi premalo dijakov in s tem povezanih skromnih finančnih sredstev.
- Načeloma izbirnosti ni, razen če dijak izkazuje individualni interes.

Šole na vprašanje, ali za programe v kombiniranih oddelkih omogočajo izbirnost dijakom znotraj odprtega kurikula, odgovarjajo pritrdilno v 17 %, pretežno, v kar 83 %, pa izbirnosti ne omogočajo. Pri načrtovanju modulov odprtega kurikula se zelo odraža avtonomija šol in mogoče je zaznati zelo različne vsebinske in procesne pristope do oblikovanja modulov. Razlogi za pretežno ne-izbirnost, ki jih navajajo šole, so:

- Za vsak izobraževalni program v kombiniranem oddelku je potrebno določiti svoj izvedbeni kurikulum.
- Izbirnost se odraža samo kot izvajanje modula, ki ga izbere večina dijakov; zakaj ne – vzrok je v financah.
- Odprti kurikulum je oblikovan za posamezen program/poklic; modula Informacijsko-komunikacijska orodja in Zagotavljanje kakovosti v odprtem kurikulumu sta po odločitvi programskih učiteljskih zborov obveznoizbirna za vse programe SPI; po-

dobno velja za modul Strokovna nemščina v programih Avtoserviser in Avtokaroserist.

- Na ravni šole zagotavljajo za vse programe SPI enake možnosti.
- Ne, zaradi prevelike razdrobljenosti strokovnih modulov; težavno financiranje.
- Enako kot za izbirne module, saj so v istih skupinah; pri nekaterih izobraževalnih programih izvajajo odprti kurikulum kot razširjen izbirni modul.
- Ne zmoremo finančno.
- Strokovni svet poda smernice za odprti kurikulum, ponudba modulov je izvedena glede na predlog socialnih partnerjev.
- Ne, zaradi premalo dijakov in s tem povezanih skromnih finančnih sredstev.
- Izbirnost je določena skladno z delodajalci, skladno z možnostmi opreme in izvajanja na šoli.

Prav tako je 67 % šol odgovorilo, da ponujajo znotraj odprtega kurikula preostale neizbrane strokovne module, 33 % šol pa to zanika. Kako se to odraža v ponudbi, ko je odgovor »da«, oziroma katere razloge navajajo za odgovor »ne« glede ponudbe neizbranih izbirnih modulov znotraj odprtega kurikula, kažejo naslednji zapisi:

- Ponudba neizbranih izbirnih modulov pri inštalaterjih strojnih inštalacij brez izbirnosti za dijake (obvezno).
- Ponudba neizbranih izbirnih modulov pri inštalaterjih strojnih inštalacij in avtoserviserjih.
- Ponudba neizbranih izbirnih modulov in dodatnih modulov, ki se izvajajo za več programov skupaj pri strojnih tehnikah (Mehanika, Mehatronika, Praksa), avtoservisnih tehnikah (Ravnanje z odpadnimi materiali, Diagnostika naprav v vozilu), avtoserviserjih, avtokaroseristih, oblikovalcih kovin - orodjarjih, inštalaterjih strojnih inštalacij in izdelovalcih kovinskih konstrukcij: Informacijsko-komunikacijska orodja.
- Ponudba neizbranih izbirnih modulov pri avtoserviserjih, mizarjih, inštalaterjih strojnih inštalacij in elektricarjih; v vseh ponujajo, kar se v okolju najbolj išče.
- Ponudba neizbranih izbirnih modulov tudi iz ostalih izobraževalnih programov pri inštalaterjih strojnih inštalacij, kleparjih-krovcih, oblikovalcih

kovin - orodjarjih (npr. strokovni modul Izdelava električnih tokokrogov iz programa Elektrikar).

- Ponudba neizbranih izbirnih modulov pri oblikovalcih kovin - orodjarjih in mehatronikah - operaterjih.
- Ponudba neizbranih izbirnih modulov ali dodatnih modulov, ki se izvajajo za več programov skupaj pri strojnih tehnikah, avtoservisnih tehnikah in tehnikah mehatronike.
- Neizbrana strokovna modula v programu Inštalater strojnih inštalacij se izvajata v prilagojenem modulu (zmanjšan obseg kot osnove), podobno v programu Izdelovalec kovinskih konstrukcij, tudi v čistih oddelkih.
- Zaradi financiranja izvajajo v odprtem kurikulumu skupne strokovne module za oba izobraževalna programa.
- Ne ponujajo, ker se je pokazalo, da je pri izbirnih modulih potrebno poglobiti nekatera znanja s posameznih področij.
- Finančna sredstva ne omogočajo ponudbe dodatnih neizbranih strokovnih modulov.

Na vprašanje, kaj prepoznavajo kot težave/ovire pri izvajanju več izobraževalnih programov v kombiniranem oddelku, smo dobili naslednje odgovore:

- Velika razdrobljenost modulov, prevelike razlike med poklici iste branže (večji delež strokovnih predmetov bi moral biti skupen).
- Številčno polni oddelki dijakov različnih izobraževalnih programov z različnimi interesi, organizacijske težave.
- Zmožnost narekujejo finance; težava je v oblikovanju urnika.
- Največ težav povzroča izvedbeni urnik (različne kombinacije učiteljev, dijakov, lokacij ...).
- Dodatna obremenitev učiteljev pri pisanju izvedbenega kurikula in prilagajanje na posamezne izobraževalne programe, posledično to pomeni več dela za manj denarja; politika financiranja na glavo dijaka ni temu v prid; težave pri usklajevanju urnika (razpoložljivost prostorov in učiteljev, dodatno vodenje administracije: redevalnice, dnevniki, spričevala, obvestila o uspehu ...)
- Disciplina v razredu.
- Izvajanje strokovnoteoretičnega dela in praktične-

- ga pouka v obsegu, ki ga je mogoče finančno za-
preti; preostali del je mogoče izvesti v dogovoru
z delodajalci v obratovalnicah (povečan PUD in
nadzor iz šole).
- Težave, če je dijakov več kot 25 v prvem letni-
ku; pri specializiranih strokovnih delih strokovnih
modulov so v manjših skupinah, kar finančno ne
znese.
 - Urnik, krčenje števila ur za stroko.
 - Vsebinske težave (podrobno načrtovanje tem),
izdelava urnika je težavna, občasna neenakomernost
obremenitev učiteljev, tudi dijakov, način fi-
nanciranja.
 - Glavna težava je način financiranja; manj izo-
braževanja za določen poklic, kar ni nujno slabo
zaradi širše zaposljivosti; dijak, ki se izobražuje
v kombiniranem oddelku, je bolj splošno usposo-
bljen na izbranem strokovnem področju in manj
za specifičen poklic.
 - Ena od šol ne prepozna večjih težav, saj izvajajo
kombinirane oddelke le za dva sorodna poklica.

Odgovori na vprašanje, kakšne finančne obremenitve/težave pomeni izvajanje kombiniranih oddelkov, so bili sledeči:

- Kombinirani oddelki so rešitev le, če so maloštevilni.
- Pri majhnem številu dijakov (pod 12 v enem izo-
braževalnem programu) je izvajanje tudi v kombi-
niranem oddelku nevzdržno.
- Za kombinirani oddelek so omejena sredstva, zato
se manj nameni za poklice, za katere je manjše
zanimanje.
- Velike težave pomeni za majhne šole, ki so prisil-
jene v združevanje modulov.
- Velike finančne obremenitve, težave.
- Pomeni, da morajo zagotoviti ločeno izvajanje po-
uka na strokovnem področju, kar predstavlja cca
1/2 plače učitelja.
- Prevelik strošek izvajanja izobraževalnih progra-
mov glede na število dijakov, ki se izobražujejo za
deficitarne poklice.
- Poleg več dela pri načrtovanju urnika je potreb-
no organizirati pouk za manjše skupine in plačati
dodatne učitelje za le nekaj dijakov; financiranje
po glavi ni temu naklonjeno in pomeni za šolo
izgubo z ekonomskega vidika – večji stroški, ker

je pouk v različnih prostorih.

- Brez kombiniranja teh skupin sploh ne bi mogli
imeti, saj bi bilo predrago.
- Kombinirani oddelki so najmanj 30 % dražji od
enovitih.
- Težave pri pokrivanju materialnih stroškov in stro-
škov dela (se ne pokrije); težava je način financi-
ranja, ki ne podpira izobraževanja za deficitarne
poklice.
- Neustrezna finančna pokritost za ločeno izvajanje
stroke v posameznem izobraževalnem programu.

V anketnem vprašalniku smo vprašali ravnatelje,
kakšni so njihovi predlogi za izboljšanje pogojev za
izvajanje več programov izobraževanja v kombinira-
nih oddelkih (izobraževalni programi po skupinah ali
osebni kurikulum), in dobili naslednje odgovore:

- Več skupnih vsebin – približevanje nekdanjemu
modelu skupnega izvajanja programov SPI stroj-
ništva.
- Dodatna finančna sredstva, kjer je vpisanih le
5-10 dijakov.
- Osebni kurikulum za skupine do 3 dijake/program
in večje povezovanje z gospodarstvom (predlog
za izvedbo 50 % izobraževanja pri delodajalcih).
- Uvedba vrednotenja programov v kombiniranih
oddelkih s korekcijskim koeficientom ali drugačno
financiranje – dodatna sredstva za izvajanje kom-
biniranega oddelka;
- Predlog spodbujanja izobraževanja za deficitarne
poklice (partnerji, socialni delavci osnovnih šol,
Zavoda za zaposlovanje: informiranje o prostih
delovnih mestih, štipendijah), izboljšati odziv jav-
nosti, kar bo zagotovilo večji vpis v programe SPI.
- Večje poenotenje izobraževalnih programov na
strokovnem področju.
- Priprava osebnega kurikula, modularna (strnjena)
organizacija pouka.
- Večja prilagodljivost modulov v strojniških progra-
mih.
- Zmanjšati ali odstraniti normative za določanje
skupin in oddelkov pri izobraževanju za deficitar-
ne poklice; povečati glavarino za dijake deficitar-
nih poklicev, dvigniti nivo opremljanja učilnic in
delavnic za deficitarne poklice.

- Glede na zastavljene smernice so na dobri poti (način dela in organizacija) in se zelo trudijo, saj želijo vsakemu zagotoviti, kar ponuja/omogoča izobraževalni program; težava je finančne narave, ker morajo prerazporediti denar iz številčnejših oddelkov, da lahko financirajo kombinirane oddelke; sprememba politike financiranja z nekoliko dodanih sredstev bi rešila zagato in omogočila kvalitetnejše izobraževanje, predvsem pa izobraževanje za poklice, ki jih trenutno na trgu dela primanjkuje.
- Poleg števila otrok je potrebno vrednotiti na oddelke.
- Prehod na aktivne metode pouka – skupinsko, projektno delo, delo z gradivi; učitelj naj bo usmerjevalec ne predavatelj, podpiranje timskega poučevanja; poenotiti teoretični del strokovnih modulov in poiskati skupne teme, izločiti podvajanja, vpeljati sistemske rešitve (kot je bil predhodni model skupnega izvajanja programov SPI strojništva); praktično izobraževanje za posameznike je potrebno reševati z delodajalci.
- Ustrezno financiranje bi rešilo izvedbo kombiniranih oddelkov in doseglo ciljev izobraževalnih programov v kombiniranih oddelkih; kombinirani oddelki so edina možnost za ohranjanje redkih poklicev.

4.3 Interpretacija odgovorov za področje strojništva

Večinoma so odgovori predstavnikov strojnih šol pri večini vprašanj primerljivi, saj se srečujejo z enako problematiko in jo včasih tudi podobno rešujejo.

Iz odgovorov lahko povzamemo, da so strojniški poklici s srednjo poklicno izobrazbo v vseh regijah prepoznani kot deficitarni, da delodajalci povprašujejo po kadru, so pripravljene sodelovati pri izobraževanju, tudi sodelujejo pri ponudbi učnih mest in razpisujejo štipendije. Presenetljivo so nekateri predstavniki šol ocenili potrebe po strojniških poklicih v svoji regiji le za poklice, ki jih zanimajo, oziroma za poklice, za katere na njihovi šoli izobražujejo (npr. za poklic metalurg so potrebe ocenjevali le ravnatelji tistih šol, ki program razpisujejo).

Glede promocije deficitarnih poklicev je iz odgovorov mogoče zaznati, da bi bilo možno na vseh nivojih,

predvsem tudi na zborničnem, storiti več, zato je na državnem nivoju poleg tega, da se spodbuja delodajalce, da zaposlujejo, vredno razmišljati tudi o intenziviranju poklicne orientacije v prid tehniških poklicev.

Eden od ključnih problemov, s katerim so se šole soočile ob razpisu in vpisu, je preusmerjanje dijakov, ki so ga bile prisiljene izpeljati zaradi premalo prijav v nekatere izobraževalne programe (manj kot 5). Razumljivo je, da je izvajanje poklicnega izobraževanja podrejeno racionalizaciji in varčevanju, vendar administrativna prepoved pristojnega ministrstva ni optimalen ukrep, saj onemogočanje zadovoljevanja potreb lokalnega gospodarstva po strojniških kadrih za ceno izumiranja deficitarnih poklicev ni sprejemljivo. S preusmerjanjem stroka izgubi potencialne kandidate, ki se želijo usposobiti za konkreten redok oziroma deficitaren poklic, posledica tega pa je trajna izguba dobrega kadra na vse več strokovnih področjih.

Avtonomija pri pripravi izvedbenega kurikula je dobra in šoli omogoča večjo fleksibilnost pri načrtovanju izvedbe izobraževanj, ki jih razpisuje vsako leto. Hkrati pa samo avtonomija organizacije učnega procesa ne zagotavlja individualizacije izobraževanja, brez česar pa izobraževanje za posamične poklice v kombiniranih oddelkih ni možno. Zagotavljanje višje kakovosti ponudbe šole in možnost izobraževanja za »redke« poklice sta odvisna od razpoložljivih sredstev za izvedbo, vsekakor pa mora imeti šola zadostno mero izvirnosti za načrtovanje zapletenega prilagajanja in usklajevanja. Strnjeno (paketno) izvajanje programskih enot je zaenkrat še bolj redko, ga bo pa z večjo individualizacijo nujno primerno razviti in uporabiti pri načrtovanju izobraževanja.

Sodelovanje šol z lokalnim gospodarstvom in obrtjo je ponekod odlično, večinoma pa omejeno na kontakt med delodajalci in organizatorjem praktičnega izobraževanja. Presenetljivo je, da polovica vprašanih šol opozarja, da se delodajalci slabo odzivajo na ponujeno sodelovanje in ne želijo aktivne vloge pri načrtovanju kurikula ali pogosto nimajo časa za sodelovanje (predvsem bolj značilno za obrtniške poklice). Izvajanje povečanega obsega PUD-a (tudi nekaterih programskih enot za posamične dijake pri delodajalcih) je tudi še bolj v razvojni fazi, saj na polovici

vprašanih šol tega sploh ne prakticirajo, na preostalih pa imajo le posamične primere v manjšem obsegu kot povečanje praktičnega usposabljanja z delom. Pri pripravi urnika je težko časovno uskladiti obveznosti za posamične dijake, predvsem zato, ker je potreben dogovor z vsakim od njihovih delodajalcev.

Specifičnega izvajanja pouka šole večinoma ne rešujejo z iskanjem kombinacij pri izvedbi projektnih dni/tednov ali interesnih dejavnosti. Projektni dnevi/tedni so redka priložnosti, ko je pri pouku omogočeno tudi sodelovanje več učiteljev hkrati. Pri preostalem izobraževanju izvajajo večinoma klasični pouk, na tretjini šol z delnim vključevanjem diferenciacije glede na specifične kompetence (cca 10 %).

Približno polovica šol je mnenja, da delitve v skupine v skladu z normativi omogočajo ločeno razvijanje specifičnih poklicnih kompetenc. Pretežno so to šole, kjer v kombiniranih oddelkih združujejo le dijake dveh izobraževalnih programov in je naključno število vpisanih dijakov primerno za delitve v skupine. Tam, kjer kombinirajo tri izobraževalne programe ali več, pa je organizacija manj obvladljiva. Ta problematika je prisotna na preostali polovici anketiranih šol in jo pretežno rešujejo z individualizacijo in prilagajanjem izobraževanja v sodelovanju z delodajalci v regionalnem okolju.

Dijakom, ki so vpisani v kombinirane oddelke, izbirnost znotraj izbirnih modulov programa večinoma sploh ni omogočena. Izbirne module pretežno izbere kar šola, izbor pa je odvisen ali od predlogov gospodarstva v regiji ali pa določijo izvajanje tistih izbirnih modulov, ki bi jih izbralo največ dijakov. Ponekod na določitev izbirnih modulov vpliva tudi opremljenost. Šole navajajo, da je izbirnost zelo odvisna od financiranja in v večini primerov pomeni dodatno razdrobljenost pri izvedbi.

Podobno, sodeč po odgovorih šol, za dijake v kombiniranih oddelkih izbirnost ni mogoča tudi med moduli odprtega kurikula, saj jih določijo (včasih celo skupno izvajanje za več izobraževalnih programov), kar pogosto pomeni, da je odprti kurikulum bolj namenjen razpoložljivim rezervam za izvedbo programa kot pa specifičnim poklicnim kompetencam poklicev, ki naj bi bile usklajene s socialnimi partnerji v regiji.

Zaradi finančnih omejitev pri načrtovanju izvedbenih kurikulumov za manjše skupine dijakov posamičnih izo-

braževalnih programov in zaradi težnje po zagotovitvi čim boljše usposobljenosti dijakov marsikatera šola odprti kurikulum nameni tudi neizbranim izbirnim modulom izobraževalnega programa ali v ponudbi odprtega kurikula določi strokovne module iz drugega programa, da jih lahko v kombiniranem oddelku izvajajo skupaj. Takšnih rešitev se poslužujeta dve tretjini vprašanih šol, predvsem pa je to največkrat omenjeno pri odgovorih za izobraževalni program Inštalater strojnih inštalacij. Kombinacije določanja modulov odprtega kurikula so pogoste med programi na področju strojništva, nekatere pa so prepoznavne tudi med področji strojništva, elektrotehnike, mehatronike in avtoservisne stroke. Nekatere šole neizbrane strokovne module razporedijo znotraj odprtega kurikula tudi pri programih srednjega strokovnega in poklicno-tehniškega izobraževanja. Šole navajajo, da tovrstno izbirnost uporabijo tudi pri določanju odprtega kurikula v programih »čistih« oddelkov.

Šole zaznavajo pri izvajanju več izobraževalnih programov v kombiniranem oddelku težave, ki bi jih lahko razvrstili po pomembnosti. Največji težavi sta nefleksibilen sistem financiranja in pri izdelavi urnika; ta organizacijska težava se pojavlja zaradi heterogenosti kombiniranega oddelka in potrebne usklajenosti z urnikom celotne šole. Pretežno so težave odvisne od stopnje heterogenosti, kar pomeni, da so kombinacije za več izobraževalnih programov težje, saj se mora zaradi specifičnih poklicnih kompetenc del izobraževalnega programa izvajati ločeno. Ker sistem financiranja določa sredstva na glavo dijaka za primer čistega oddelka, je znesek sredstev neustrezen, kadar je v kombiniranem oddelku potrebno (v povečanem obsegu) razdeliti dijake v več skupin zaradi razlik v posameznih izobraževalnih programih, ki so le delno združljivi.

10 od 12 anketiranih šol je na vprašanje o predlogih za reševanje problematike izvajanja več programov izobraževanja v kombiniranih oddelkih zelo jasno odgovorilo, da je največji problem takega izobraževanja neustrezno financiranje za izvedbo prilagojenega izobraževanja, in to z enakim standardom znanja oziroma poklicne usposobitve, kot če bi dijaki ne bili v kombiniranih oddelkih.

5 KOMBINIRANO IZOBRAŽEVANJE ZA PODROČJE GRADBENIŠTVA

Pri izvajanju izobraževalnih programov Dimnikar, Izvajalec suhomontažne gradnje, Kamnosek, Polagalec talnih oblog, Pečar – polagalec keramičnih oblog, Slikopleskar – črkoslikar, Tesar, Upravljalca težke gradbene mehanizacije in Zidar je združevanje mogoče.

5.1 Značilnosti programov SPI na področju gradbeništva

Pri prenovi omenjenih izobraževalnih programov so bile delovne skupine še posebej pozorne na oblikovanje takih rešitev, ki bodo dajale možnost skupnega izvajanja, še posebej po ugotovitvi, da programov srednjega poklicnega izobraževanja na področju gradbeništva ne bo moč združiti v en program z različnimi izhodi. Izobraževalni programi so strukturirani tako, da je skupno izvajanje mogoče pri:

- splošnoizobraževalnih predmetih (slovenščina, tuji jezik, matematika, naravoslovje, družboslovje in športna vzgoja) v celoti. Teh ur je 1051 oziroma 54 KT, to pa je 28,4 % obsega programov;
- interesnih dejavnosti v obsegu 160 ur oziroma 7 KT, kar je 4,3 % obsega programov;
- obveznih strokovnih modulih (Gradbeništvo, Osnovna gradbena tehnologija in Strokovno risanje), ki so skupni v vseh navedenih izobraževalnih programih. V teh strokovnih modulih so združene generične kompetence gradbeništva. Skupni obseg teh strokovnih modulov je 462 ur oziroma 22 KT in to je 12,5 % obsega programov.

Skupno je torej mogoče izvajati 1673 ur oziroma 83 KT, kar je 45,3 % obsega programov.

Strukture izobraževalnih programov za poklice v gradbeništvu, ki so si po tehnološki plati v nekaterih segmentih sorodni, omogočajo teoretično združevanje tudi pri izbirnih strokovnih modulih, saj so predvidene različne kombinacije, ki jih lahko razberemo v spodnji preglednici.

V preglednici je prikazana možnost kombiniranja strokovnih modulov glede na nabor v programih srednjega poklicnega izobraževanja na področju gradbeništva.

Kratice v oklepajih imajo naslednje pomene: OSM – obvezni strokovni modul, OTSM – obvezni temeljni strokovni modul, ISM – izbirni strokovni modul.

Poleg tega pa lahko šola, ki izvaja določene sorodne izobraževalne programe, v odprtem kurikulumu oblikuje module, ki so vsebinsko zanimivi za poklice, ki se v nekaterih tehnoloških elementih prepletajo.

5.2 Analiza vprašalnikov za področje gradbeništva

Pri iskanju rešitev za izvedbena priporočila smo za izpolnitev anketnega vprašalnika (glej prilogo) zaprosili srednje šole, ki izobražujejo mladino za poklice v gradbeništvu. Teh šol je trenutno 6 in so v Ljubljani, Mariboru, Celju, Kranju, Novem mestu in Lendavi. Vsaka deluje v svoji regiji in poskuša zagotoviti gradbene kadre za regijo, ki jo pokriva. Organizirane so kot samostojne šole ali šole v sklopu šolskega centra. Nobena od navedenih šol ne izvaja vseh 9 programov srednjega poklicnega izobraževanja, ampak samo nekatere od njih, kombinacije pa so seveda različne. Nekoliko specifična je Dvojezična srednja šola Lendava, ki izvaja samo izobraževalni program Pečar – polagalec keramičnih oblog, zato je iz proučevanja možnosti kombiniranega izvajanja izobraževalnih programov izvzeta.

Po analizi vprašalnikov, ki so jih izpolnili na preostalih petih gradbenih šolah, smo strnili naslednje ugotovitve.

V prvem delu je predstavljen pogled šol na problematiko izobraževanja za poklice v gradbeništvu s širšega zornega kota ter videnje drugih akterjev, ki so soudeleženi pri tem procesu.

	<i>Dimnikar</i>	<i>Izvajalec suhomontažne gradnje</i>	<i>Kamnosek</i>	<i>Pečar – polagalec keramičnih oblog</i>	<i>Polagalec talnih oblog</i>	<i>Slikopleskar – črkoslikar</i>	<i>Tesar</i>	<i>Upravljalca težke gradbene mehanizacije</i>	<i>Zidar</i>
Gradbeništvo (OSM)	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Osnovna gradbena tehnologija (OSM)	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Strokovno risanje (OSM)	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Dimnikarstvo (OTSM)	X								
Suhomontažna gradnja (OTSM)		X							
Kamnoseštvo (OTSM)			X						
Pečarstvo in polaganje keramičnih oblog (OTSM)				X					
Polaganje talnih oblog (OTSM)					X				
Osnove obdelave lesa (OTSM)					X				
Slikopleskarstvo in črkoslikarstvo (OTSM)						X			
Tesarstvo (OTSM)							X		
Upravljanje težke gradbene mehanizacije (OTSM)								X	
Zidarska dela (OTSM)									X
Zidanje (ISM)	X	X	X	X		X		X	
Izolacije (ISM)	X	X		X	X		X		X
Lesene konstrukcije (ISM)	X	X							X
Suhomontaža (ISM)	X				X				
Peči (ISM)	X								
Montažni odri (ISM)	X	X				X	X	X	X
Ometi (ISM)		X	X	X		X			
Pleskarska dela (ISM)		X		X					
Ročna obdelava kamna (ISM)			X	X		X			X
Opaži (ISM)			X					X	
Keramične obloge (ISM)			X		X	X			X
Upravljanje viličarja (ISM)			X	X					X
Betonska in AB-dela (ISM)			X		X		X	X	
Upravljanje lahke gradbene mehanizacije (ISM)							X	X	X
Kritine (ISM)							X		X
Zemeljska dela (ISM)								X	X

Na vprašanje o potrebah po gradbeniških poklicih na trgu dela v regionalnem okolju je večina odgovorov za vse poklice zbranih v odgovoru »potrebe po zaposlovanju so očitne«. Veliko zanimanje delodajalcev so šole zaznale predvsem pri poklicih tesar, zidar in izvajalec suhomontažne gradnje. Redke potrebe po zaposlovanju pa so posamezne šole zaznale pri poklicih kamnosek, dimnikar, polagalec talnih oblog ter upravljalec težke gradbene mehanizacije.

Večina šol je za vse poklice mnenja, da so možnosti za zaposlovanje stalne, rast možnosti zaposlitve pa so izpostavile pri izvajalcu suhomontažne gradnje, nekoliko manj pogosto pa navajajo možnost rasti pri zidarju, tesarju, upravljalcu težke gradbene mehanizacije, pečarju - polagalcu keramičnih oblog in dimnikarju.

Na vprašanje, kakšna je situacija za deficitarne poklice na področju gradbeništva pri delodajalcih, je večina šol (za izobraževalne programe, ki jih razpisujejo) odgovorila, da delodajalci razpisujejo dovolj učnih mest za praktično usposabljanje z delom, razpisujejo kadrovske štipendije in povprašujejo po že izšolanih kadrih.

Šole na vprašanje, ali po njihovem mnenju zbornice aktivno promovirajo deficitarne poklice v lokalnem okolju, pri večini poklicev večinoma odgovarjajo z »delno« in »ne«, izrazita nagnjenost k odgovoru »ne« pa se je pokazala pri polagalcu talnih oblog, možnost »da« pa je bila izbrana pri zidarju, tesarju in pečarju - polagalcu keramičnih oblog.

Šole menijo, da je poklicno usmerjanje za poklice v gradbeništvo in spodbujanje dijakov k vpisu v gradbene izobraževalne programe v osnovnih šolah le deloma dobro, negativen odgovor pa se pojavlja pri poklicih zidar, tesar, pečar - polagalec keramičnih oblog in izvajalec suhomontažne gradnje.

Praktično vse šole pripravljajo skupinske izvedbene kurikule za izobraževalne programe, ki jih izvajajo v kombiniranih oddelkih. Omogočajo tudi vpis posameznikom z individualnim pristopom tako, da pripravijo osebni kurikulum.

Vse šole so morale pri vpisu v šolskem letu 2011/2012 preusmerjati dijake. Primeri so naslednji:

- 3 dijaki preusmerjeni iz programa Polagalec talnih oblog v program Pečar - polagalec keramičnih oblog,
- 2 dijaka preusmerjena iz programa Tesar v program Izvajalec suhomontažne gradnje,
- 3 dijaki preusmerjeni iz programa Zidar v program Pečar - polagalec keramičnih oblog,
- 6 dijakov preusmerjenih iz programa Izvajalec suhomontažne gradnje v programa Upravljalec težke gradbene mehanizacije in Kamnosek,
- 3 dijaki preusmerjeni iz programa Gradbeni tehnik v program Zidar.

Šole so mnenja, da preprečevanje možnosti vpisa v tiste izobraževalne programe, za katere je prijavljenih manj kot 5 kandidatov v prvem prijavnem roku, ni dobro, saj to vodi k izumrtju izobraževanja za poklice v gradbeništvo in onemogoča vsakršno, tudi minimalno zadovoljevanje potreb lokalnega gospodarstva po gradbeniških kadrih.

V nadaljevanju so se vprašanja v anketi bolj navezovala na izvajanje več izobraževalnih programov v kombiniranih oddelkih.

Spodnja preglednica prikazuje porazdelitev odgovorov na vprašanje, kako šole izvedejo povezavo predmetnikov različnih izobraževalnih programov, ko pripravljajo urnik za kombinirani oddelek.

Programske enote	Skupno izvajanje v celoti	Pretežno skupno izvajanje	Delno skupno izvajanje	Popolnoma ločeno izvajanje
Splošnoizobraževalni predmeti	5			
Obvezni strokovni moduli	1	2	2	
Izbirni strokovni moduli		1	3	
Moduli odprtega kurikula		3	2	
Projektni dnevi/ tedni	4	1		
Interesne dejavnosti	5			
Praktično usposabljanje z delom	1			4

Anketa je pokazala, da nobena šola v okviru dokumentacije o izvedbenem kurikulumu posameznih izobraževalnih programov ne vodi posebnih dokumentov o prilagojenih oblikah skupnega izvajanja pouka.

Na vprašanje, ali delodajalci aktivno sodelujejo pri reševanju problematike in načrtovanju izvedbenega kurikula, je 40 % šol odgovorilo »da«, 60 % šol pa »ne«. Sodelovanje med šolo in delodajalci poteka predvsem pri praktičnem usposabljanju z delom in s tem v zvezi tudi pri pripravi izvedbenega predmetnika. Omenjeno pa je bilo tudi sodelovanje pri oblikovanju odprtega kurikula, pripravi tehničnih dni ter drugih promocijskih akcijah.

Samo 40 % šol meni, da je lahko strnjeno (paketno) izvajanje programskih enot učinkovito kot način izvajanja pouka v kombiniranih oddelkih. Skeptičnost do take rešitve je izražena z pomislekom, da bi dijaki s takim načinom dela veliko naučene snovi kmalu pozabili.

Na vprašanje, ali šole katere od programskih enot za posamične dijake v izobraževalnih programih izvajajo (v celoti ali delno) pri delodajalcih (kot povečanje praktičnega usposabljanja z delom), je 40 % šol odgovorilo »da«, 60 % pa »ne«. Naveden je primer takega izvajanja, in sicer praktični pouk v programih Dimnikar in Izvajalec suhomontažne gradnje v 2. in 3. letniku.

Načrtovanje in usklajevanje izvajanja izobraževalnega programa pri delodajalcih poteka preko organizatorja praktičnega izobraževanja iz šole, znanje pa ocenjujejo učitelji praktičnega pouka. Delodajalci želijo od šole dobiti natančna navodila glede vsebine in vrednotenja programskih enot izobraževalnega programa, ki ga izvajajo.

Samo 20 % šol rešuje problematiko kombiniranega izvajanja s projektnimi dnevi oziroma tedni. Takrat pripravijo ločene dejavnosti za dijake po posameznih izobraževalnih programih.

V okviru interesnih dejavnosti problematiko kombiniranega izvajanja izobraževalnih programov rešuje samo 20 % šol, in sicer tako, da prilagodijo programe strokovnih ekskurzij; ostale šole se tega ne poslužujejo.

Nadalje so vse šole mnenja, da delitve v skupine v skladu z normativi omogočajo ločeno razvijanje specifičnih poklicnih kompetenc, ko se posamezen izobraževalni program izvaja v kombiniranem oddelku.

Nobena od anketiranih šol za izvajanje skupnih predmetov/modulov ne načrtuje diferenciacije glede na specifične poklicne kompetence (npr. pri skupnem pouku slovenščine, matematike ali naravoslovja) in ne izbira različnih tem/aktivnosti za skupine posameznih programov. Menijo, da so vsebine splošnoizobraževalnih predmetov enake za vse izobraževalne programe, predpisana so enaka znanja in kompetence. Šole omenjajo možnost delne diferenciacije pri tujem jeziku, ko gre za strokovno terminologijo, vendar je tudi to v programih gradbeništva težko izvedljivo zaradi majhnega števila dijakov v oddelkih.

Na vprašanje, ali pouk v kombiniranih oddelkih izvaja več učiteljev hkrati, je 60 % šol odgovorilo »da«. Šole, ki so odgovorile pritrdilno, izvajajo pouk z več učitelji hkrati pri strokovnih modulih, seveda pa je to odvisno od vsebine. Tak način dela z dijaki je aktualen tudi pri izvedbi projektov dni. Šole, ki so odgovorile negativno, pa kot glavni razlog za to, da te možnosti ne uporabljajo, navajajo financiranje izvajanja izobraževalnih programov.

Polovica šol, ki izvajajo programe v kombiniranih oddelkih, omogoča dijakom izbirnost znotraj izbirnih modulov programa (izvedbenega predmetnika) glede na njihov interes in število dijakov v oddelku. Šole z majhnim številom dijakov v oddelkih ne morejo oblikovati skupin in menijo, da bi bila izvedba programov na tak način še težja.

Šole na vprašanje, ali za programe v kombiniranih oddelkih dijakom omogočajo izbirnost znotraj odprtega kurikula, odgovarjajo pritrdilno v 40 %. Za odgovor »ne« so navedeni razlogi: majhno število dijakov ter da to ni nikjer zahtevano. Nekatere šole imajo module odprtega kurikula oblikovane tako, da so vsebine primerne za vse poklice v gradbeništvu.

Prav tako je 40 % šol odgovorilo, da ponuja znotraj odprtega kurikula preostale neizbrane strokovne module, 60 % šol pa to zanika. Razlogi, ki jih navajajo pri negativnem odgovoru, so: vsebine v odprtem kurikulumu, ki so jih predlagali delodajalci, se pogosto

ne pokrivajo z vsebinami izbirnih modulov. Navedli so nekaj modulov, ki jih izvajajo v drugih izobraževalnih programih, npr. modul Keramične obloge v programu Slikopleskar - črkoslikar, Ometi in Slikopleskarska dela v programu Pečar - polagalec keramičnih oblog in Keramične obloge v programu Zidar.

Na vprašanje, kaj prepoznavajo kot težave/ovire pri izvajanju več izobraževalnih programov v kombiniranem oddelku, smo dobili naslednje odgovore:

- Kombinirani oddelki predvsem zaradi majhnega števila dijakov ni tako velika težava, možno je bolj individualno delo v majhnih skupinah; za to se mora bolj angažirati predvsem učitelj, kar pa ni težava, ampak izziv.
- Ni posebnih težav pri organizaciji pouka, delitve pri strokovnih modulih pa so za šolo dodaten strošek.
- Financiranje – čeprav s sistemom MOFAS to pokrijemo s sredstvi, ki nam ostanejo od polnih oddelkov.
- Odgovori na vprašanje, kakšne finančne obremenitve/težave pomeni izvajanje kombiniranih oddelkov, pa so bili naslednji:
- Zaenkrat finančna situacija omogoča izvajanje kombiniranih oddelkov.
- Dodatna delitev oddelka pri nekaterih strokovnih modulih posameznega programa, dodatna organizacija pri praktičnem pouku in pri določenih strokovnih modulih.
- Poleg velikih materialnih stroškov (npr. pečar) je za izobraževanje manjših skupin oz. posameznikov potrebno dodatno število ur.
- Dodatne ure učiteljem.

V anketnem vprašalniku smo vprašali šole, kakšni so njihovi predlogi za izboljšanje pogojev za izvajanje izobraževanja v kombiniranih oddelkih (izobraževalni programi po skupinah ali osebni kurikulum) in dobili naslednje odgovore:

- ustrezna sistematizacija dodatnega števila ur pri praktičnem pouku;
- več finančnih sredstev, ki bi omogočala pouk manjših skupin in dijakov za redke poklice,
- oboje (po vsebini in osebni kurikulum),
- programi deficitarnih poklicev morajo biti finanč-

no drugače ovrednoteni. Moramo si odgovoriti, ali v neki regiji potrebujemo vsako leto 25 tesarjev ali pa le 10, ki pa jih, ne glede na normativ, dobro izobrazimo.

5.3 Interpretacija odgovorov za področje gradbeništva

Na osnovi predstavljenih povzetkov odgovorov iz anketnega vprašalnika lahko oblikujemo naslednje zaključke:

- Izobraževalni programi na področju gradbeništva imajo veliko programskih enot, ki se lahko izvajajo skupaj, zato tudi šole z svojimi izvedbenimi kurikuli nimajo prav veliko manevrskega prostora za dodatna združevanja, saj bi to zelo poslabšalo kakovost izvajanja pouka.
- Večina šol o poklicih s področja gradbeništva meni, da so potrebe po zaposlovanju teh kadrov očitne in stalne. Menijo tudi, da je razpisanih dovolj učnih mest in kadrovske študentske stipendije. Izjeme pri tem so predvsem poklici, za katere se je mogoče izobraževati samo na eni šoli v Sloveniji.
- Posebej izstopa poklic polagalec talnih oblog, saj izobraževanje za ta poklic ni zaživelo na nobeni gradbeni šoli. Iz odgovorov lahko sklepamo, da je poklic polagalec talnih oblog v gradbenem sektorju neprepoznaven, povezovanje delodajalcev in šol je bilo na tem področju prešibko, prav tako tudi skupna promocijska aktivnost. Tudi na šolah je poklic neprepoznaven, zato tudi te v njem niso videli in iskale svoje priložnosti.
- Deljena mnenja šol o tem, kako aktivno zbornice promovirajo poklice v regionalnem oz. lokalnem okolju, kažejo, da imajo šole pri tem zelo različne izkušnje. Verjetno so iz enakih razlogov deljena tudi mnenja šol o aktivnem sodelovanju delodajalcev pri načrtovanju izvedbenega kurikula. Vsekakor pa ti odgovori kažejo, da bi bilo mogoče povezanost in sodelovanje šol in zbornic na tem nivoju še okrepiti.
- Mnenje šol, da je usmerjanje v poklice v gradbeništvo v osnovni šoli le deloma ustrezno oz. neustrezno, kaže, da bo potrebno več in bolje delati s svetovalnimi delavci na osnovnih šolah pri predstavljanju poklicev, informiranju o možnostih zaposlitve in napredovanju ter njihovi promociji.

- Šole pri vpisu dijake pogosto preusmerjajo v druge poklice zato, da zadržijo dijake na šoli. Praviloma se preusmeritve dogajajo iz poklicev, ki so zelo redki, s tem pa izgubljam tiste redke posameznike, ki bi se za te deficitarne poklice želeli izobraziti. Preusmeritve so pogosto izpeljane v poklice, po katerih je več povpraševanja in so šole uspele zagotoviti vpis v izobraževalne programe. S tem se posredno zmanjšujejo zaposlitvene možnosti teh dijakov v lokalnem okolju.
- Majhen obseg vpisa dijakov v programe gradbeništva nekaterim šolam že povzroča težave pri uveljavljanju mehanizmov, ki jih prinaša avtonomija šol. Oblikovani so podnormativni oddelki s kombinacijo treh poklicev. Rešitve pri oblikovanju oddelkov s kombiniranjem izobraževalnih programov različnih strokovnih področij pa so, ob dejstvu, da izobraževalni programi pri nastanku niso sledili takim ciljem, strokovno vprašljive.
- Majhen vpis in, posledično, oblikovanje kombiniranih oddelkov z več izobraževalnimi programi omejujeta oblikovanje odprtega kurikula v skladu s potrebami posameznikov in lokalnega okolja. Šole pogosto kot module odprtega kurikula določajo neizbrane strokovne module iz izbirnega strokovnega dela izobraževalnih programov, kjer je vpis večji.

6 PREDLOGI REŠITEV

Na podlagi analize in strokovne ocene je mogoče predvideti reševanje problematike na dveh nivojih: na nacionalni in lokalni oziroma regionalni ravni.

6.1 Predlogi rešitev na nacionalni ravni

Na sistemski ravni je potreben ponoven razmislek o možnosti oblikovanja izobraževalnih programov z več izhodi. Prilagoditev sedanjih izobraževalnih programov v tej smeri bi bila za obe področji hitro izvedljiva. Poleg tega je potreben dogovor, kako izvajati izobraževalne programe, če je število dijakov majhno, ali potrebujemo omejitev in, če jo, kje je (katero število vpisanih dijakov pomeni mejo pri razmestitvi in odobritvi vpisa). Razvojno je morda bolj smiselno razmišljati, kako omogočiti izobraževanje za redke ali celo posamične dijake, ki bi se odločali za deficitarne poklice, kar vključuje popravke, dopolnitve oziroma prilagoditev sistema financiranja šol za izvajanje izobraževanja v kombiniranih oddelkih; konkretno predlagamo uporabo korekcijskih faktorjev za izvajanje izobraževalnih programov s podnormativnim vpisom.

Pri načrtovanju sistema poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji je smiselno vzpostaviti bolj fleksibilno mrežo z intenzivnejšim sodelovanjem med šolami, ki izobraževanje izvajajo, in nacionalnimi inštitucijami, ki izobraževalni sistem vzpostavljajo, omogočajo, posodablajo in vzdržujejo.

Mreža šol za izobraževanje na področjih strojništva in gradbeništva je pretežno prepuščena samoregulaciji v smislu »ugašanja« izobraževanja za poklice, za katere je zanimanje majhno. Šole pogrešajo strateški načrt, partnersko sodelovanje in pripravljenost pristojnega ministrstva za reševanje te problematike. Predvidoma je nacionalni interes zagotoviti ustrezne kadre za trg dela, zato je potrebno tudi v sistemu izobraževanja prisluhniti težavam delodajalcev pri kadrovanju ter stiski šol pri izvedbi izobraževanja. Pripraviti je potrebno dolgoročne rešitve, ki bodo kandidatom omo-

gočile izobraževanje za deficitarne poklice, četudi bi bilo potrebno izobraževati posameznike.

Izobraževalni programi na področju gradbeništva so oblikovani tako, da je omogočeno skupno izvajanje. Predlagamo, naj gradbena stroka ponovno razmisli o možnosti oblikovanja bolj povezanih, širše oblikovanih poklicev (tudi v luči upoštevanja gospodarskih razmer, v katerih se gradbeništvo nahaja). Na področju strojništva so programi na istem nivoju izobraževanja dokaj kompatibilni, kar omogoča delno skupno izvajanje. Kljub temu bi bilo potrebno pripraviti korekcije izobraževalnih programov, in sicer tako, da bi združili razdrobljene strokovne module v večje programske enote in preverili kreditno vrednotenje primerljivih programskih enot različnih programov.

Šole je potrebno seznaniti s tem, da lahko koristijo evropska sredstva za spodbujanje izobraževanja za deficitarne poklice, in jim to omogočiti, saj večinoma trdijo, da s tem niso seznanjene, če pa so, navajajo, da je ta možnost namenjena le podjetjem.

6.2 Predlogi rešitev na lokalni/regionalni ravni

Izvedljive so dopolnitve in popravki izvedbenih kurikulumov posameznih izobraževalnih programov (predvsem posebnosti pri organizaciji pouka, modulov odprtega kurikula, omogočene izbirnosti za dijake, načrtovanih projektnih dni/tednov, kombinacij z interesnimi dejavnostmi ...) z vključenim svetovanjem in izkustvenim načrtovanjem (sodelovanje s Centrom RS za poklicno izobraževanje). Pri tem je potrebno posebno pozornost nameniti ohranjanju oziroma vzpostavljanju specifične ponudbe za posamezne poklice v regionalnem okolju, v katerem šola izobražuje zanje, in vodeni partnerski pripravi modulov odprtega kurikula v sklopu načrtovanja izvedbenega predmetnika in dela izvedbenega kurikula, ki je v pristojnosti šole.

Dobre možnosti izvedb brez omejitve vpisa v izobraževalne programe, ki omogočajo usposobitev

za deficitarne poklice, bi šole lahko načrtovale na podlagi priprave osebnih izobraževalnih načrtov oziroma osebnih kurikulov, torej pretežno z individualnim pristopom, ki pa ga šola lahko omogoči le, če ima zagotovljena zadovoljiva sredstva, kar pomeni nadgradnjo oziroma dopolnitev sistema financiranja izobraževanja na glavo dijaka (MOFAS) za tovrstne primere.

Druga možnost, ki omogoča prilagajanje na šolski ravni, je organizacijske narave. Izvedbo bi v smislu doseganja ciljev poenostavili s strnjenim (paketnim) izvajanjem specifičnih programskih enot, kar pa bi povzročilo neenakomerne obremenitve učiteljev med šolskim letom glede na njihovo povprečno učno obveznost, zato se šole tega poslužujejo le v manjši meri. Tudi ta vidik opozarja na skrajno togost organizacijskih modelov izobraževalnega sistema oziroma vztrajanje na ohranjanju znanih in preizkušenih modelov.

Šole in delodajalce je potrebno spodbuditi k povezovanju in dogovarjanju o izvajanju strokovnih modulov in praktičnega usposabljanja po individualnem načrtu izobraževanja pri zainteresiranih delodajalcih.

Povečati je treba medsebojno sodelovanje šol, ki izobražujejo za področja strojništva ali gradbeništva in optimizirati izvajanje izobraževalnih programov. Vsaka šola, od katerih številne delujejo v sklopu šolskih centrov, išče v svojem okolju najugodnejše rešitve in priložnosti. Rešitve posameznih šol so dobre in izvedljive/prenosljive, zato bi bila primerna bolj intenzivna izmenjava praktičnih izkušenj pri načrtovanju kurikula med šolami ob hkratnem sodelovanju in svetovanju pristojne inštitucije za področje poklicnega in strokovnega izobraževanja, kar je v Sloveniji Center za poklicno izobraževanje. Pri tem ni brez pomena tudi močnejša povezanost med delodajalci in pristojnimi sekcijami zbornic ter šolami pri načrtovanju kurikula za posamezne izobraževalne programe.

7 ZAKLJUČEK

Iz mnenj, v katerih so šole izrazile težave, ki jih imajo pri izvajanju več izobraževalnih programov v kombiniranih oddelkih, je mogoče ugotoviti pomanjkljivost v modelu financiranja, ki togo določa ceno izobraževanja na glavo dijaka za programe strojništva ali gradbeništva le za primere »čistih« oddelkov. V razvoju sistema izobraževanja je omenjeno spodbujanje izobraževanja za deficitarne poklice v Sloveniji v skladu s smernicami Evrope, saj je želja zagotoviti delodajalcem ustrezen kader na trgu dela. Načelna spodbuda na nacionalni ravni je le cilj, ki ga je mogoče doseči samo s konkretnimi ukrepi in ustrezno razpoložljivostjo.

Na nacionalni ravni je smiselno izpeljati dogovor s smernicami, ki bi zagotovile:

- vzpostavitev bolj transparentne mreže šol brez togega omejevanja vpisa v posamezne izobraževalne programe (predvsem deficitarnih poklicev), pri čemer ni zanemarljivo, da bi izvajalcem lahko odobrili izvajanje izobraževalnih programov šele na podlagi predloženih izvedbenih kurikulov, načrtovane organizacijske sheme in stroškovne analize;
- fleksibilen način financiranja, ki bi šolam omogočil enakovredno izobraževanje tudi v kombiniranih oddelkih za redke dijake, ki se želijo izobraževati za deficitarne poklice (npr.: uvedba korekcijskih faktorjev pri financiranju izobraževalnih programov, ki se izvajajo v kombiniranem oddelku);
- odgovornost šol, da ob ustreznih potrebnih pogojih, ki jih zagotovijo pristojno ministrstvo in zbornice v sodelovanju s Centrom za poklicno izobraževanje, poskrbijo za kakovostno izvedbo izobraževalnih programov, za katere je prisotno zanimanje (uvedba osebnih kurikulov ali kurikulov skupin in zagotavljanje kakovosti poklicne usposobitve) in preverijo oziroma upoštevajo vse izvedbene možnosti.

Ker je vpis dijakov v zadnjih letih vse manjši, šole podpirajo idejo, da se oblikuje systemska rešitev, s pomočjo katere bi ohranili izobraževanje za poklice v gradbeništvu in strojništvu. Rešitve vidijo predvsem v spremembi sistema vpisa in financiranja.

Predlogi šol za izboljšanje možnosti za izvajanje več programov v kombiniranih oddelkih so konstruktivni, vredni razprave in razmisleka o rešitvah, ki bi prispevale k nadaljnjemu razvoju in zagotavljanju kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja. Hkrati bi z urejanjem te problematike poskrbeli za bolj primerno razmerje med ponudbo in povpraševanjem po ustreznih kadrih na trgu dela tako na nacionalni ravni kot v regionalnih okoljih posameznih šol.

Sodobne izobraževalne poti in fleksibilen izobraževalni sistem so ključ do uspeha pri zagotavljanju ustreznih kadrov za trg dela. Tega se morajo poleg »nemočnih« izvajalcev zavedati predvsem tudi na pristojnih ministrstvih, v strokovnih svetih in zbornicah, kajti prav od tam prihajajo temeljne odločitve o strategiji in razpoložljivosti delovanja sistema in doseganja ciljev.

KDO IN KAJ JE CPI

Center Republike Slovenije za poklicno izobraževanje (CPI) je osrednja razvojna in svetovalna institucija na področju poklicnega in strokovnega izobraževanja v Sloveniji. Med temeljne naloge CPI sodijo priprava strokovnih podlag in metodoloških izhodišč, kompetenčno zasnovanih poklicnih standardov, razvoj sodobnih modularno zasnovanih izobraževalnih programov, izvedba evalvacij in druge aktivnosti, ki pripomorejo k večji kakovosti poklicnega in strokovnega izobraževanja ter povezujejo izobraževanje s področjem dela. S tem CPI spodbuja vseživljenjsko učenje in prispeva k razvoju posameznikov ter družbe kot celote.